ERDH

EnergieRijk Den Haag, Intentieovereenkomst Flexvermogen

In samenwerking met:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Ministerie van Klimaat en Groene Groei

Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Den Haag

provincie Zuid-Holland

HTM | kom verder!

STEDIN.NET

Ondergetekenden:

1. De Staat der Nederlanden, te dezen vertegenwoordigd door de minister van Klimaat en Groene Groei, mevrouw Sophie Hermans;
2. De Provincie Zuid-Holland, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de bestuurder, de heer Berend Potjer, daartoe gemachtigd met het besluit van de Commissaris van de Koning op grond van artikel 176 van de Provinciewet;
3. De gemeente Den Haag, een publiekrechtelijke rechtspersoon, statutair gevestigd en kantoorhoudende te Den Haag aan (2511 BT) Spui 70, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 27370927 en te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar gevolmachtigde, wethouder voor Energietransitie, Mobiliteit en Grondstoffen, de heer A. Kapteijns, hierna verder te noemen: “De Gemeente Den Haag”;
4. De HTM, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar Chief Executive Officer, de heer Jaap Bierman;

Hierna gezamenlijk hierna te noemen: “FLEX-partners”

en

Stedin Netbeheer B.V. vertegenwoordigd door haar bestuurder Stedin Holding N.V., op haar beurt vertegenwoordigd door haar bestuurder, de mevrouw Trudy Onland, Chief Executive Officer, hierna te noemen: “Netbeheerder”;

Hierna gezamenlijk te noemen: “Partijen”

In overweging nemende dat:

A. Den Haag als internationale stad van Vrede en Recht en Bestuurscentrum van Nederland volop in beweging is. De stad koppelt een hoge ambitie ten aanzien van de verduurzaming van de energievoorziening, digitalisering en klimaatadaptatie aan de groei van de stad. De komende twintig jaar wordt ruimte gemaakt voor duizenden nieuwe woningen, bedrijven en arbeidsplaatsen.

Om daar te komen, hebben we grote uitdagingen te overbruggen. Nederland loopt tegen de grenzen van wat het elektriciteitsnet aankan en dat geldt ook voor Den Haag. Daarom heeft Stedin eind 2023 een vooraankondiging `netcongestie` gedaan voor het gebied Den Haag Centrum/ Duindorp/ Scheveningen.

Dit betekent concreet dat het in deze stadsdelen de komende jaren - zonder additionele maatregelen - niet mogelijk is transportvermogen voor bestaande grootverbruikers uit te breiden of nieuwe grootverbruikers aan te sluiten. De congestieproblematiek heeft in potentie dus grote impact op de ontwikkeling van de stad en de (continuïteit van) bedrijfsvoering van in het gebied gehuisveste of te huisvesten organisaties.

Tot medio 2033 - het jaar waarin naar verwachting de belangrijkste fysieke netuitbreidingen volgens planning moeten zijn gerealiseerd - heeft Stedin naar verwachting 37 megawatt (MW) aan netcapaciteit tekort om de veiligheid en betrouwbaarheid van het net te kunnen waarborgen. Dit is nog exclusief de huidige wachtrij voor grootverbruikers. Daarom zet Stedin alles op alles om het elektriciteitsnet uit te breiden, onder meer door extra hoogspannings- en transformatorstations te plaatsen en kabels te leggen.

Oorzaken netcongestie

B. De congestie in deze stadsdelen wordt vooral veroorzaakt door de autonome groei van het aantal woningen (gebruik/apparaten per woning) en door steeds meer decentrale opwek.

Flexibel transportvermogen

C. Parallel aan de netverzwaring is Stedin op zoek naar flexibel transportvermogen bij haar grootste afnemers. Immers, bij het vinden van voldoende flexibel vermogen kan de betrouwbaarheid van het net totdat de netverzwaring is gerealiseerd gewaarborgd blijven. En mogelijk kan dan zelfs de wachtlijst voor extra transportvermogen of voor nieuwe grootverbruikers vóór 2033 worden ingelopen.

Als bestuurscentrum van Nederland huisvest Den Haag veel overheden, internationale organisaties en (semi-)maatschappelijke organisaties. Samen beschikken deze organisaties - met name het Rijksvastgoedbedrijf en de gemeente Den Haag - over veel vastgoed in het congestiegebied en leggen zij een aanzienlijk beslag op de beschikbare netcapaciteit. Daarnaast beschikt de HTM over een fijnmazig bovenleidingnetwerk in het congestiegebied dat mogelijk kan worden ingezet voor (extra) transportvermogen. Als (semi-) publieke organisaties voelen de FLEX-Partners zich medeverantwoordelijk voor het waarborgen van essentiële infrastructuur en openbare diensten voor burgers, bezoekers en bedrijven in Den Haag. Hoewel Defensie, de Nationale Politie en overige publieke organisaties met hoge eisen aan bedrijfscontinuïteit geen 1-op-1 deelnemer aan deze intentieovereenkomst zijn, worden zij actief betrokken bij het in het kader van deze intentieovereenkomst ontwikkelde en te implementeren gedachtegoed.

De Flex-Partners willen met netcongestie verzachtende maatregelen zoals (niet-limitatief) beschreven in deze intentieovereenkomst (hierna: de Overeenkomst) actief bijdragen aan het verminderen van het tekort aan transportvermogen. De samenwerking in deze Overeenkomst achten zij van belang voor zowel de continuïteit van de eigen bedrijfsvoering als voor de beschikbaarheid van voldoende elektriciteit voor het gebied.

EnergieRijk Den Haag (ERDH)

D. In het programma EnergieRijk Den Haag werken (semi-) overheidsorganisaties al geruime tijd samen. ERDH beschikt over een ingeregelde programmaorganisatie en een operationele- en bestuurlijke samenwerkingsinfrastructuur tussen Rijk, provincie Zuid-Holland, gemeente Den Haag en andere (semi-) publieke organisaties met vastgoed in Den Haag. Het programma is gericht op gebouwoverstijgende - duurzame en slimmere – energieoplossingen. Kennisontwikkeling ten behoeve van opschaling is daarbij één van de kerndoelen van ERDH. Deze intentieovereenkomst levert naar verwachting een inspirerend en landelijk navolgbaar voorbeeld van regionale samenwerking rond netcongestie op. Met de omvangrijke en geconcentreerde vastgoedvoorraad, de ingeregelde operationele- en bestuurlijke samenwerkingsinfrastructuur en de expliciete kennisopdracht om geleerde lessen te delen om zo te kunnen opschalen, biedt ERDH het logische platform en organisatieverband van waaruit Partijen gezamenlijk kunnen optrekken. Om het onderscheid van partijen met de rol van de netbeheerder Stedin te markeren, worden HTM, Rijksoverheid, Provincie Zuid-Holland, Gemeente Den Haag in de context van deze intentieovereenkomst ‘FLEX-partner’ genoemd.

Partijen komen het volgende overeen:

Definities

- **Netcongestie**: de vraag naar elektriciteit of het aanbod van elektriciteit is groter dan de beschikbare transportcapaciteit;
- **Congestiegebied**: een gebied waar de betreffende netbeheerder een structureel tekort aan beschikbare transportcapaciteit voorziet;
- **Congestiemanagement**: verdelen van de netcapaciteit wanneer de vraag naar transport van elektriciteit hoger is dan de transportcapaciteit van het net;
- **Congestieperiode**: periode dat er sprake is van congestie, van het moment van vooraankondiging van netcongestie tot en met het moment dat de netverzwaring gereed is;
- **Flexibel vermogen**: vermogen dat partijen kunnen inzetten, zowel in de tijd als in hoeveelheid, om de pieken in het elektriciteitsverbruik op het net te dempen door tijdelijk meer of minder te verbruiken of in te voeden;
- **Netbeheerder**: De besloten vennootschap Stedin Netbeheer B.V., die met instemming van de Minister is aangewezen om in het voor haar vastgestelde verzorgingsgebied het elektriciteitsnet te beheren;
- **Netverzwaring**: het uitbreiden van de capaciteit van het elektriciteitsnet;
- **Wachtlijst voor transportcapaciteit**: wachtlijst van grootgebruikers die transportcapaciteit hebben aangevraagd, maar waarvoor geen capaciteit op het net beschikbaar is;
- **Energiehub**: een lokale samenwerking tussen meerdere partijen op het gebied van energie. Opwekkers én verbruikers werken samen bij het opwekken, verhandelen, consumeren en/of opslaan van energie en zorgen hiermee dat het lokale energienet efficiënter wordt benut. Zij halen hiermee een economisch of sociaal rendement;
- **Netburen**: bedrijven op dezelfde kabel waarmee potentieel een e-hub gevormd kan worden;
- **Transportrechten**: garanderen afnemers een hoeveelheid transportvermogen op het elektriciteitsnet. Bij een vast transportrecht heeft een gebruiker gedurende de hele dag een gegarandeerde hoeveelheid transportvermogen. Alternatieve transportrechten bieden afnemers een variabel transportvermogen.

Artikel 1 – Doel van de Overeenkomst

- FLEX-partners hebben tegen de achtergrond van de afgekondigde netcongestie in de stadsdelen Centrum/Segbroek Duindorp/ Scheveningen de intentie met hun vastgoed, grondposities, de (over-) transportcapaciteit van het bovenleidingnet en/of anders-zins actief bij te dragen aan een ongestoorde beschikbaarheid van elektriciteit voor vitale overheidsorganisaties, dat is het primaire doel van deze intentieovereenkomst.
- Met het implementeren van congestie verzachtende maatregelen dragen FLEX-partners bovendien (in)direct bij aan de beschik-baarheid van elektriciteit voor aangrenzend vastgoed in het congestiegebied en mogelijk ook aan het inlopen van de wachtlijst die Stedin hanteert;
- FLEX-partners onderzoeken daartoe de beschikbaarheid van flexibel vermogen bij hun (relevante) vastgoed, grondposities, bovenleidingnetwerk of anderszins in de stadsdelen Centrum/Segbroek Duindorp/Scheveningen, zoals getoond op onderstaande kaart. Het congestiegebied is inmiddels rood gekleurd;
- FLEX-partners hebben nadrukkelijk ook de intentie met hun bijdrage aan congestie verzachtende maatregelen een inspirerend en navolgbaar voorbeeld te zijn voor andere steden, gebieden en partijen.

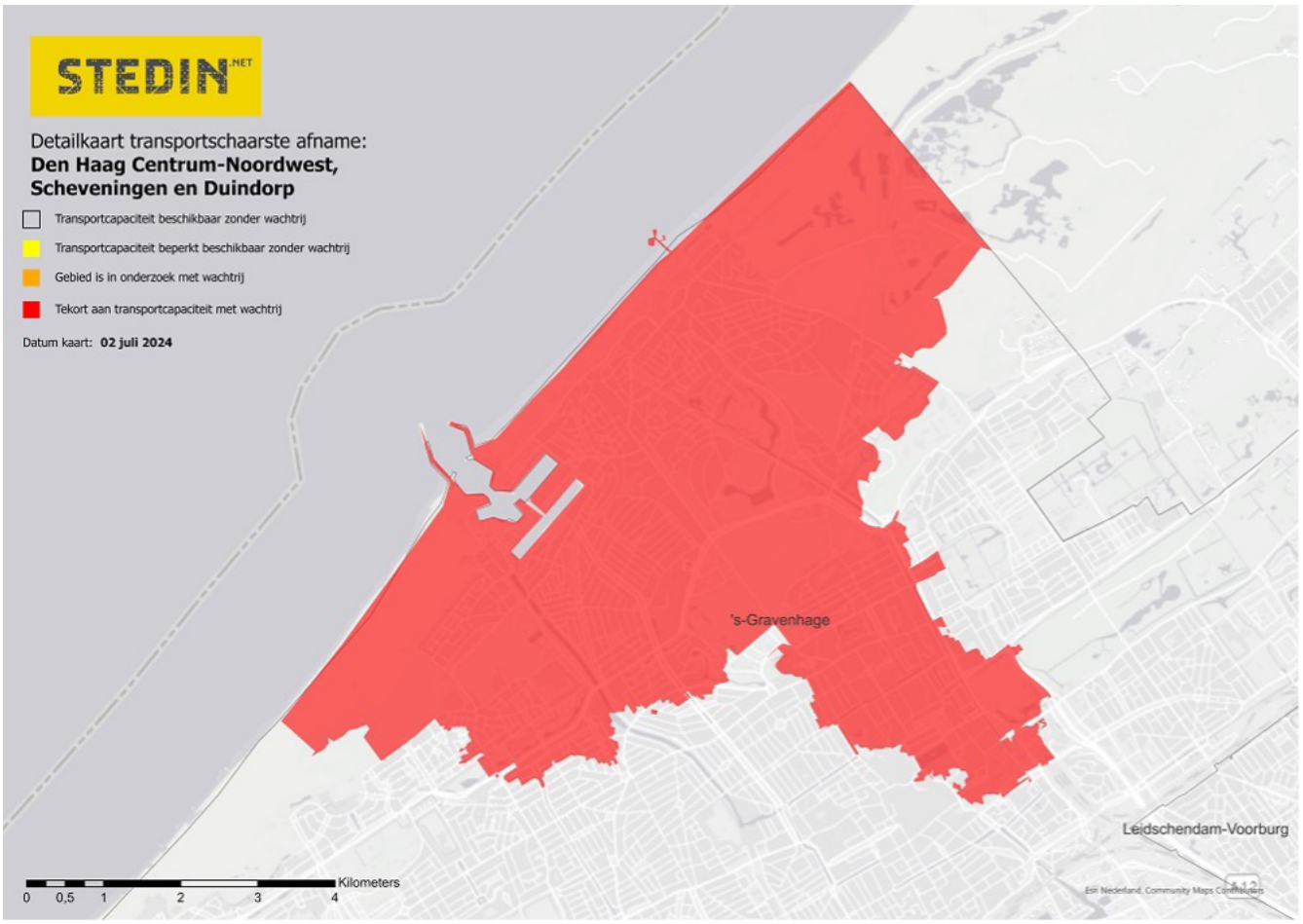

Legenda

- Transportcapaciteit beschikbaar zonder wachtrij
- Transportcapaciteit beperkt beschikbaar zonder wachtrij
- Gebied is in onderzoek met wachtrij
- Tekort aan transportcapaciteit met wachtrij

Artikel 2 – Onderzoeken en verkennen congestieverzachtende maatregelen

- FLEX-partners brengen in beeld welk - in het kader van de Overeenkomst - relevant vastgoed, grondposities, de (over-)transportcapaciteit van het bovenleidingnet en/of anderszins in het congestiegebied ligt, wat de grootte van aansluitingen is en welk vermogen er gecontracteerd/beschikbaar is;
- Van vastgoed, grondposities, de (over-)transportcapaciteit van het bovenleidingnet en/of anderszins met een (gecontracteerd) vermogen van > 3 x 80 ampère of groter wordt onderzocht in welke mate flexibel vermogen beschikbaar gemaakt kan worden en welke maatregelen daarvoor nodig zijn;
- FLEX-partners brengen de piekmomenten in de vraag in beeld zodat duidelijk wordt of congestieverzachtende maatregelen kunnen worden toegepast;
- FLEX-partners verkennen ook welke nadere afspraken/congestieverzachtende maatregelen eventueel kunnen worden toegepast.
- Mogelijke congestieverzachtende maatregelen per gebouw om flexibel vermogen beschikbaar te stellen zijn onder andere:
    - een eventuele verlaging van het gecontracteerd vermogen; hierbij worden ook toekomstige uitbreidingen/aanpassingen van betrokken vastgoed in beschouwing genomen;
    - dynamische verlaging van het gecontracteerd vermogen. Dit kan door op bepaalde momenten van de dag en/of in het jaar het gecontracteerde vermogen te verlagen;
    - slim laden door dynamische aansturing (continue aanpassing van mogelijke vermogens) van laadpalen;
    - het eventueel en onder voorwaarden dynamisch ontladen van elektrische auto's als de vraag naar transportcapaciteit hoog is;
    - het eventueel en onder voorwaarden op afroep beschikbaar stellen van noodvermogen aan de Netbeheerder;
    - het eventueel plaatsen van PV, PV-T panelen of andere vormen van opwekcapaciteit;
    - het eventueel plaatsen van batterijen met als primair doel een ongestoorde beschikbaarheid van elektriciteit van het eigen vastgoed;
    - het eventueel en onder voorwaarden laden en ontladen van batterijen door de Netbeheerder zodat het lokale net ontlast wordt;
    - de inzet van het bovenleidingnetwerk van de HTM t.b.v. extra transportcapaciteit;
    - het eventueel beschikbaar stellen van gecontracteerd vermogen aan net-buren, bijv. in de vorm van energiehubs of vergelijkbaar, wanneer dit aantoonbaar effect heeft op het congestieprobleem en indien dit juridisch is toegestaan.

Bij het ordenen van initiatieven in het kader van dit artikel wordt de volgende indeling gehanteerd: gebruik, opwek, opslag, transport en flexibiliteit.

Artikel 3 – Contracteren flexibel vermogen

- Partijen maken op basis van de analyse per betrokken gebouw inzichtelijk hoeveel vermogen er flexibel beschikbaar is. Als uit het onderzoek genoemd in artikel 2 volgt dat congestieverzachtende maatregelen mogelijk zijn, spreken de FLEX-partners de intentie uit met de Netbeheerder per betrokken gebouw te verkennen of het mogelijk is een contract af te sluiten voor de inzet van dit flexibele vermogen. In het contract worden afspraken vastgelegd met betrekking tot de periode, de duur en hoeveelheid vermogen. De Netbeheerder stelt hiervoor een congestievergoeding ter beschikking;
- FLEX-partners kunnen op grond van deze Overeenkomst nimmer verplicht worden gesteld om Flexibel vermogen aan de Netbeheerder ter beschikking te stellen.

Artikel 4 - Duur van de Overeenkomst

- Deze Overeenkomst treedt in werking na ondertekening door alle Partijen;
- Partijen hebben de intentie gedurende de gehele congestieperiode bij te dragen aan congestiemanagement. Naar verwachting is de netverzwaring medio 2033 gereed en daarom eindigt deze Overeenkomst van rechtswege, zonder dat daartoe opzegging vereist is, per 30 juni 2033;
- Het staat Partijen vrij deze Overeenkomst uiterlijk twee maanden vóór de in artikel 4 lid 2 genoemde einddatum schriftelijk met nog eens vijf jaar te verlengen;
- Deze Overeenkomst eindigt ook:
    - als een verdiepende samenwerkingsovereenkomst met dezelfde strekking door Partijen is ondertekend;
    - als Partijen gezamenlijk besluiten de Overeenkomst te beëindigen.

Artikel 5 - Inzet van Partijen

- Partijen stellen ieder afzonderlijk een projectleider/trekker aan die gezamenlijk invulling geven aan de Overeenkomst;
- Partijen dragen in beginsel ieder voor zich de kosten voor hun eigen inzet en maatregelen. Indien sprake is van voorzienbare externe, c.q. aanvullende kosten en/of project- overstijgende investeringen treden Partijen met elkaar in overleg, alvorens deze kosten worden gemaakt. Als een Partij deze kosten maakt zonder voorafgaand hierover in overleg te zijn getreden met de overige Partijen, doet die Partij dat in beginsel voor eigen rekening en risico;
- Partijen erkennen en bevestigen dat zij - indien van toepassing - in hun hoedanigheid van aanbestedende diensten, onderworpen zijn aan de Europese aanbestedingsregels. Indien sprake is van een aanbestedingsplichtige opdracht zullen Partijen in onderling overleg bepalen door wie de benodigde aanbestedingsprocedure zal worden uitgevoerd;
- Partijen komen overeen dat de continuïteit van de eigen bedrijfsvoering van Flex-partners bepalend is voor de (on)mogelijkheden rondom congestieverzachtende maatregelen. Dit is altijd ter beoordeling aan de individuele Flex-partners. Flex-partners kunnen op grond van deze Overeenkomst nooit worden gedwongen congestieverzachtende maatregelen door te voeren.

Artikel 6 - Organisatie

- Partijen zullen de overlegstructuur en het netwerk van Energierijk Den Haag[1] gebruiken om de voortgang van de uitvoering van de Overeenkomst te bespreken en te bespoedigen;
- Partijen bespreken de opgedane lessen in de overlegstructuur van Energierijk Den Haag zodat opgedane kennis kan worden gedeeld;
- Besluitvorming over de daadwerkelijke toepassing van congestie verzachtende maatregelen vindt plaats binnen de organisaties van betrokken partners.

Artikel 7 - Aard van de Overeenkomst

- De Overeenkomst beschrijft de wederzijdse intentie van Partijen om met de in artikel 1 genoemde doelen een beweging te creëren en bevat geen rechtens afdwingbare afspraken.

Artikel 8 - Externe communicatie en vertrouwelijke informatie

- Partijen, dan wel derden die worden ingeschakeld door Partijen, betrachten geheimhouding t.a.v. van alle informatie die wordt uitgewisseld met betrekking tot deze Overeenkomst waarvan het vertrouwelijke karakter bekend is of waarvan de betrokken Partij het vertrouwelijke karakter redelijkerwijs kan vermoeden. Partijen zullen elkaars vertrouwelijke informatie vertrouwelijk behandelen en alleen gebruiken na toestemming van de betrokken Partij(-en) en alleen ten behoeve van het behalen van de doeleinden van de Overeenkomst. Deze verplichting geldt tot vijf jaar na het eindigen van de Overeenkomst.
- Deze verplichting geldt niet voor zover:
  a. de vertrouwelijke informatie reeds in het bezit is van de informatie ontvangende partij op het moment dat de vertrouwelijke informatie aan die partij wordt medegedeeld;
  b. de vertrouwelijke informatie van algemene bekendheid is of wordt, zonder dat dit het gevolg is van enig verwijtbaar handelen of nalaten van de informatie ontvangende partij;
  c. de vertrouwelijke informatie op rechtmatige wijze door de informatie ontvangende partij wordt verkregen van een derde;
  d. de vertrouwelijke informatie geopenbaard dient te worden op bevel van een gerechtelijk instituut, administratief orgaan, dan wel een overheidsinstelling, met dien verstande dat de betrokken Partij de verstrekkende Partij daarvan onverwijld in kennis stelt, waarmee de laatste Partij in de gelegenheid wordt gesteld om hierin te interveniëren en mogelijkerwijs de openbaarmaking te voorkomen.
- Partijen komen overeen dat externe communicatie met betrekking tot de in de Overeenkomst genoemde onderwerpen en hieraan gerelateerd alleen in onderlinge afstemming plaatsvindt;
- Over de resultaten van de Overeenkomst, het onderzoek, de congestieverzachtende maatregelen en de opgedane lessen wordt gecommuniceerd, om invulling te geven aan het derde doel in artikel 1.

1 Overlegstructuur van ERDH zoals vastgelegd in Programmaplan ERDH, d.d. 2 oktober 2024.

Artikel 9 - Intellectuele eigendom

- Partijen maken zonder toestemming van de andere Partij geen gebruik van door die andere Partij in eigen beheer ontwikkelde werk- en onderzoeksmethoden.
- Partijen kunnen in overleg steeds zelf analyses of andere bewerkingen op de onderzoekgegevens van elkaar uit- (doen) voeren of het onderzoek (doen) voltooien.
- Indien er nieuwe (gezamenlijke) i.e. rechten in het kader van deze Overeenkomst zouden ontstaan, kunnen Partijen hierover vrijelijk beschikken in het kader van deze Overeenkomst. Voor eventueel gebruik buiten de scope van deze Overeenkomst treden Partijen met elkaar in overleg.

Artikel 10 - Overige

- Op de Overeenkomst is Nederlands recht van toepassing. Geschillen over de uitvoering van de Overeenkomst worden in goed overleg tussen Partijen opgelost.
- Het staat elk van Partijen vrij om in goed overleg de samenwerking om haar moverende redenen af te breken zonder dat voor de betreffende Partij daardoor een verplichting tot vergoeding van schade of kosten van de andere Partijen ontstaat.

11 juni 2025

www.energierijkdenhaag.nl
E: postbuserdh@rijksoverheid.nl